

**RADULA COMPLANATA (L.) DUMORT., METZGERIA
FURCATA (L.) NEES EN TORTULA LATIFOLIA
HARTMAN IN ZUID-LIMBURG TERUGGEVONDEN**

door Eddy Weeda

De epifyten *Radula complanata* en *Metzgeria furcata* mogen in sommige delen van Nederland met een zekere regelmaat aan te treffen zijn, voor Zuid-Limburg geldt dat zeker niet. Uit dit gebied waren ze tot dusver slechts van 19de-eeuwse vondsten bekend. *Radula* is door L.J.G. Franquinet in de omgeving van Maastricht verzameld en door C.M. van der Sanden-Lacoste op Fraxinus bij Arensgehout. *Metzgeria* is alleen door de laatste gevonden en wel op de Hussenberg bij Elsloo. Van deze vondsten bevindt zich materiaal in het Rijks-herbarium; in Herb. Utrecht is van geen van beide levermossoorten Zuid-Limburgs materiaal aanwezig.

Bij een epifyten-zoektocht op 31 oktober 1988 bezocht ik ondermeer de Noorbeemden (km-blok 62.41.25). Dit natuurreservaat had zich tijdens de excursie naar Zuid-Limburg in april/mei 1987 als een 'relatief goed' terrein voor epifyten doen kennen, met soorten als *Frullania dilatata*, *Porella platyphylla*, *Homalia trichomanoides*, *Pylaisia polyantha*, *Ulota bruchii* en *Ulota crispa* (Siebel & Ode). *Radula* was toen niet opgemerkt, maar werd in 1988 tweemaal op *Salix alba* en eenmaal op *Populus x canadensis* waargenomen.

Een tweede vondst van *Radula*, eveneens op 31 oktober 1988, betrof een meerstammig exemplaar van *Salix alba* langs de Eijserbeek (km-blok 62.23.53). Deze zelfde boom bleek ook nog *Metzgeria furcata* en *Ulota bruchii* (det. A. Touw) te huisveesten.

Evenals *Metzgeria furcata* was ook *Tortula latifolia* uit Zuid-Limburg alleen bekend van een vondst op de Hussenberg door Van der Sanden-Lacoste. Deze soort nam ik op 23 februari 1989 waar op stammen van *Salix alba*

langs het kleigat bij Oost-Maarland (km-blok 61.38.42). Bij hoge waterstanden in de Maas komt een kleiner of groter deel van de wilgestammen onder water. Op de langdurig geïnundeerde stambasis overheerst *Amblystegium riparium*.

Stamdelen die slechts bij uitzondering in het water komen, kunnen rijk zijn aan *Orthotrichum diaphanum*. In de zone daartussen staat vrij veel *Leskea polycarpa* en verder - zij het spaarzaam, in kleine plukjes - *Tortula latifolia*.

Begint het tij voor sommige epifyten enigszins ten goede te keren, of heeft deze groep allen te weinig aandacht gekregen ?

Literatuur:

H. Siebel & B. Ode, 1988. De bryologische voorjaars-excursie 1987 naar Zuid-Limburg. Buxbaumia 21: 4-19.

Summary:

Radula complanata and *Metzgeria furcata* were found again in southern Limburg in 198, *Tortula latifolia* in 1989. All three species were only known from that region by 19th century records.